

<https://interscience.uz/>

ISSN 2181-1709 (P)

ISSN 2181-1717 (E)

SJIF: 3.805 (2021)

2023/3

**TA'LIM VA
INNOVATION
TADQIQOTLAR**

**ОБРАЗОВАНИЕ И
ИННОВАЦИОННЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ**

**EDUCATION AND
INNOVATIVE
RESEARCH**

TA'LIM VA INNOVATSION TADQIQOTLAR
ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
EDUCATION AND INNOVATIVE RESEARCH

Muassis: Buxoro davlat universiteti Fan va ta'lim MChJ Bosh muharrir: Ma'murov Bahodir Baxshullayevich Jamoatchilik kengashi raisi: Xamidov Obidjon Xafizovich, Buxoro davlat universiteti rektori Tahririyat kengashi raisi: Maxmudov Mels Hasanovich Mas'ul kotib: Akramova Gulbahor Renatovna Texnik muxarrir: Davronov Ismoil Ergashevich Tahririyat manzili: Buxoro shahar, Q.Murtazoyev ko'chasi, 16-uy Telefon: +998(90)744-00-22 E-mail: eirjurnal2020@gmail.com Jurnalning elektron sayti: www.interscience.uz Jurnal OAK Rayosatining 2021 yil 30 sentyabrdagi 306/6-son Qarori bilan PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA, FILOLOGIYA, TARIX FANLARI bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ruyxatiga kiritilgan Bosishga ruxsat etildi: 28.03.2023 y. Qog'oz bichimi 60x84 1/8. b/t.12,5. Buyurtma raqami 1.23 «FAN VA TA'LIM» nashriyotida chop etildi. Buxoro shahar Jurnal 28.07.2021 yilda 9305 raqami bilan O'zbekiston Ommaviy axborot vositalari davlat ro'yxatidan o'tgan Jurnal 2020 yilda tashkil topdi va 2 oyda 1 marta chop etildi. 2021 yil noyabr oyidan boshlab har oyda 1 marta o'zbek, rus va ingliz tillarida chop etiladi «Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar» xalqaro ilmiy-metodik jurnalidan ko'chirib bosish tahririyatining roziligi bilan amalga oshiriladi Maqolada keltirilgan faktlarning to'g'riligi uchun muallif mas'uldir	07.00.00 – TARIX FANLARI	
	Allamuratov Sh. A. XIX Asr ikkinchi yarmi – Xx asr boshlariga oid manbalarda Amudaryo suv yo'lining yoritilishi	7
	Babayev S. T. Jahon madaniy merosi: xalqaro prinsiplar va tashkilotlar, madaniy merosni saqlash strategiyasida YUNYESKOning fundamental roli.	13
	Haitov J. Sh. O'zbekistonda yangi ekin navlarini yetishtirishda ilmiy muassasa va stansiyalarning faoliyati tarixiga doir	21
	Nazarov A. A. Turkiston maktablarining tashkil etilishi yo'nalishlari va pedagogik xususiyatlari (XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlari)	28
	Tog'ayev Z. T. Farg'ona viloyatida xayr-ehson jamiyatlari faoliyati tarixi (XIX asr oxiri - XX asr boshlari)	34
	10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
	Bo'riyev I. E. O'zbek tilida leksik - semantik munosabatlarga ko'ra iboralar tavsifi	39
	Ismoilov Q. R.A.Nikolson – tasavvufshunos (R.Nikolsonning hayoti, ijodi va tasavvuf ta'limotiga munosabati)	45
	Juraev Z. N. Some major meanings of the numeral «ming» (thousand) in the proverbs of english and uzbek	50
	Nazarova Dunyogozal Baxtiyarovna Hujjat va hujjatshunoslikning umumiy qonuniyatini ishlab chiqishdagi muammolar	55
	Tursunov R. M. G'azal va taxmis: ijtimoiy dard hamda ishqiy iztirob kesishgan sarhad	60
	Туйлиева Л. А. Методы исследования глаголов состояния	65
	13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
	Achilova Mavluda Sa'dullayevna Qo'lmehnatlari orqali o'quvchilarda ijodiy tafakkurni rivojlantirishning pyedagogik xususiyatlari va omillari	74
	Akramova Gulbahor Renatovna O'quvchida tanqidiy tafakkurning rivojlanishi – ijtimoiy munosabatlarga tayyorlik kafolati	82
	Aytbayev D. T. Intonatsiya lisoniy faktor sifatida mutaxassislik fanlar orqali texnika oliy ta'lim muassasalari talabalarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish	88
	Axmedova Z. A., Teatr san'ati - yoshlar ma'naviy olami, ong va tafakkurini rivojlantirish vositasi	92
	Berdaliyeva Gulasal Umumiy o'rta ta'lim muassasalari pyedagog kadrlar malakasini oshirish tizimining axborot-ta'lim muhiti	95

Bo'riyev I. E. O'zbek tilida leksik - semantik munosabatlarga ko'ra iboralar tavsifi	99
Dilova N. G. Shaxslararo munosabatlar to'g'risida sharq mutafakkirlarining ilmiy-pedagogik ta'limoti	106
Djurayeva D Sh. Talabalarning ijodiy imkoniyatlarini shakllantirishning mohiyati.	113
Ergasheva M. A. Talabalarning ijtimoiy faollik kompetensiyalarini takomillashtirishning ijtimoiy pedagogik zaruriyati	118
Eshquvvatov U. A. Mutaxassislik fanlar orqali texnika oliy ta'lim muassasalari talabalarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish	123
Fayziev Y. Z. Jismoniy tarbiya darslarida ta'lim samaradorligini oshirishda sportning milliy turlaridan foydalanish.	128
Irisboyeva Y. U. Kommunikativ faoliyat darajalari va kommunikatsiya turlari mohiyati.	137
Jumaev R. G'. Integrativ yondashuv asosida bo'lajak siyosatshunoslarda fuqarolik pozitsiyasini takomillashtirish modeli	141
Jumayev S. B. Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida shug'ullanuvchi 11-12 yoshli kurashchilarning umumiy jismoniy tayyorgarligi dinamikasi	147
Kazakov Sh. N. Jismoniy tarbiya misolida o'quvchilarning axloqiy sifatlarini qaror toptirishning didaktik asoslari	153
Mamatov D. K. Talabalarning kognitiv kompetensiyalarini rivojlantirishda chizmachilik fanining o'рни	158
Mirzayev M. Sh. "Milliy o'quv dastur" fizika ta'limi zamonaviy fikrlash uslubining asosi sifatida	164
Muxamedov Sh. M. Kredit-modul tizimi asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning takomillashtirilgan modeli	169
Nuradilova A. D., Formation of speaking competences of students in teaching mother language science in primary grades	176
Nuraliyeva O'. Sh. Kurashchilarning tayyorgarligini aylanma mashg'ulot uslubi yordamida rivojlantirish	179
Садыков Р. М. Лингвометодическая подготовка студентов педагогических вузов в структуре педагогической деятельности будущих учителей начальных классов	185
Qodirova G. A. Texnika yo'nalishi oliy ta'lim muassasalari talabalariga chet tilini o'rgatishda interfaol texnologiyalardan foydalanish metodikasi	196
Qurbonov J. A. Bo'lajak o'qituvchilarda intellektual madaniyatni rivojlantirishda integrativ yondashuvning mazmun-mohiyati va kontseptual asoslari	202
Qosimov F. Qosimova M. Boshlang'ich sinflarda matematik masalalarni yechishga o'rgatishda innovatsion yondashuv	208
Raxmatov O. U. Kollaboratsiya – bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida amaliy kompetentlikni rivojlantirishning muhim vositasi sifatida	214
Raxmonov O. M. Axborot texnologiyalari vositasida talabalarni kasbiy sifatlarni takomillashtirish////////	220
Shadmankulova D. X. The role of school experience in the development of linguistic competences	225
Tog'ayeva U. Sh. "Ona tili o'qish metodikasi" modulini kredit-modul tizimi asosida o'qitish imkoniyatlari	231
Tojiyeva M. V. Janubiy Koreya tajribasi misolida xodimlarni boshqarish yo'llari	238
Turayev X A. Chizmachilik darslarini "effective practical project" innovatsion ta'lim texnologiyasi asosida tashkil etish metodikasi	243
Xasanova G. I. Oliy ta'lim muassasalari o'qituvchilarining pedagogik qobiliyatini integrativ yo'nalishda takomillashtirish	253

Xasanova M. Z. Oliy pedagogik ta'lim muassasalarida "kompozitsiya" fanini o'qitishning pedagogik nazariya hamda badiiy ta'lim amaliyotidagi holatining tahlili	258
Xaydarova R. A. Maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirishda Xitoy tajribasi	263
Xudoynazarova G. A., Safarova N. S., Rashidova R. O'. "Geteofunksional birikmalar metabolitlar va dori vositalari sifatida" mavzusida kreativ usullarni qo'llash	269
Xurramov Jasur Kuyliyevich Jismoniy qobiliyatlarini rivojlantirishda aylanma mashg'ulot uslubidan foydalanish	278
19.00.00 – PSIXOLOGIYA FANLARI	
Axmedova Z. J. Talabalarning oliy ta'limga moslashuv jarayonining o'ziga xos ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	283
Azimova K. K. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivlari shakllantirishda ijodiy topshiriqlarning o'rni	290
Аскарлова Г.У. Особенности копинг-поведения у врачей в трудных ситуациях	294
Baybayeva M. X., Imomov I. A. Nizoli vaziyatlarni hal etishda rahbarlarning kasbiy kompetentligini takomillashtirish	298
Botirova D. B. Pedagogik faoliyatda kasbiy so'nish jarayonining ijtimoiy - psixologik asoslari	303
Sobirova D. A. Tibbiyot xodimlarida sosial intellekt omillarini namoyon etilishining o'ziga xos xususiyatlari	307
Elov Z. S. Deviant xulq-atvorli o'smirlarda suicidal axloq psixologiyasi	313
Ismatullayeva G. E. Maktabgacha yoshidagi bolalar o'yinining psixologik xususiyatlari	319
Maxmudova D. A. O'spirin yoshidagi odam savdosi jabrdiydalarida namoyon bo'ladigan xavotirlik holatlarining psixokorreksiya xususiyatlari	324
Nuraliyeva D.M., Muydinova Z. A. Jamiyat ijtimoiy jarayonlarining o'zaro ta'siri tizimida oila va nikoh munosabatlarining ahamiyati	328
Назаров А. М. Формирование психологической устойчивости у студентов как теоретическая и практическая проблема	333
Pulatoва G. M. Tojimatova G. G'. o'smirlarda destruktiv xulq ko'rinishlarining ijtimoiy-psixologik sabablari	339
Qodirova D. M. Bo'lajak psixologlarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	355
Saidova N. I. O'quvchi yoshlarda jinsiy tarbiyaning psixofiziologik asoslari	364
Samarova Sh. R., Xudayqulova L. Ch. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida muloqotchanlikni shakllantirishda art-terapiyaning o'rni (ertak terapiya misolida)	369
Samarova Sh. R., Mirzayeva M. A., Xusanov A. R. "Talim sifatini rivojlantirishda inson kapitalining o'rni" mavzusidagi makolaga material	373
Sharapova S. Dj. Ideological views of young people against external threats; problems and solutions	383
Yuldasheva M. B. Ergasheva G. O. O'smirlarda kasbga moyillikning ijtimoiy-psixologik omillari	388
Yunusova G. S. O'smirlarda axborot manbalariga qaramlik shakllanishining ijtimoiy-psixologik jihatlari.	393

PEDOGOGIK FAOLIYATDA KASBIY SO'NISH JARAYONINING IJTIMOIY - PSIXOLOGIK ASOSLARI

*Botirova Dilafruz Bozorovna,
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti "Pedagogika va psixologiya"
kafedrasi katta o'qituvchisi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada shaxsning kasbiga nisbatan faolligi va qiziqishini so'nishi mexanizmlariga e'tibor qaratilgan, shu bilan birga mazkur xolatdagi shaxslarga qanday yordam berish yo'llariga to'xtalib o'tilgan.

Kalit so'zlar: kasbiy so'nish, kasbiy zerikish, kasbidan bezish, kasbiy o'zlik, kasbiy "men"lik, kasbiy malaka, kasbiy hamkorlik, kasbiy layoqat.

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРОЦЕССА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

*Ботырова Дилафруз Бозоровна,
старший преподаватель кафедры «Педагогика и психология»
Ташкентского государственного университета востоковедения*

Аннотация: В данной статье основное внимание уделяется механизмам, посредством которых у человека угасает активность и интерес к профессии, и в то же время акцентируется внимание на том, как помочь людям в данной ситуации.

Ключевые слова: профессиональное выгорание, профессиональная скука, профессиональная идентичность, профессиональное «Я», профессиональная компетентность, профессиональное сотрудничество, профессиональная ответственность.

SOCIAL - PSYCHOLOGICAL BASES OF THE PROCESS OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN PEDAGOGICAL ACTIVITY

*Botyrova Dilafruz Bozorovna,
senior teacher of the Department of «Pedagogy and Psychology» of the
Tashkent State University of Oriental Studies*

Abstract: This article focused on the mechanisms of a person's activity and interest in professional activities, while also focusing on how it can help individuals in this situation.

Key words: professional fading, professional boredom, professional identity, professional self, professional competence, professional cooperation.

Har bir bo'lajak pedagog ta'lim berish uchun kasbiy majburiyatlarni inobatga olgan holda shu kasbni tanlaydi. Avvalo u o'qituvchi shaxsini rivojlantirish mexanizmini ishlab chiqishi kerak. O'zini o'zi o'zgartirishi, o'zini o'zi tashkil etishi kerak. Va bu narsa butun bir pedagogik hayoti davomida takomillashib boradi. Yoshlarga ta'lim - tarbiya berayotganda, ma'naviy-axloqiy tarbiya tizimini boshqarish bo'yicha aniq maqsadlar qo'yishi, o'quv, amaliy va kundalik ishlarning har qanday sharoitda ongli ravishda bajarishi kerak.

Pedagog ma'lum fanni yaxshi o'zlashtirib, bilim berishga tayyor bo'libgina qolmasdan, ijtimoiy psixologik jarayonlarga ham o'zida kuchli immunitet hosil qilishi kerak. Masalan kasbiy faoliyati davomida biror ishni bajarishda xatoliklarga

yo'l qo'yganda, hamkasblar tomonidan har xil tajovuzlarga, tanqidlarga, ikkiyuzlamachiliklarga, axloqsiz hatti-harakatlarga tayyor bo'lishi kerak. [1: 64]

Chunki bunday holat yangi pedagog faoliyatida uchramay qolmaydi. Shunday vaziyatda, har xil gaplarga e'tibor qilmasdan, o'z ustida ishlab, kamchiliklari ustida ishlansa kasbiy so'nishning oldini olgan bo'ladi. Afsuski, ayrim ma'naviy immuniteti past bo'lajak pedagoglar bunday vaziyatni tushunishni xoxlamasdan, o'qituvchilik kasbidan voz kechadilar, demak, bundan ko'rinib turibdiki, u kadr ijtimoiy psixologik holatlarga tayyor emas.

Bo'lajak pedagoglarni kasbiy tayyorlashga nazariy, amaliy, uslubiy yondashuv, shuningdek, maxsus tayyorgarlikning shart-sharoitlari va usullarini takomillashtirish, belgilash bo'lajak pedagoglarning muvaffaqiyati uchun zarur bo'lgan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalar va qobiliyat mustaqil ishlash zamonamizning asosiy muammolaridir.

Shuning uchun muvaffaqiyatli tarbiyalashning ijtimoiy-psixologik jihatlarini aniqlash muhim.

Yangi psixodiagnostika usullarini joriy etish, oshirish

ilm-fanni rivojlantirish, ilg'or innovatsiyalarni rivojlantirishda talaba va yoshlarning faolligi, ularning intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiluvchi mexanizmlar.

Shuningdek, o'z-o'zini tarbiyalashning ijtimoiy-psixologik jihatlarini tadqiq etishda, eng avvalo, ilg'or psixodiagnostika usullari va anketalarining rolini oshirish, zamonaviylashtirish muammoni uslubiy qo'llab-quvvatlash, mahalliy usullar va shaxsiy so'rovnomalar asosida joriy etish yangi innovatsion yondashuvlar va uni yangi sifat darajasiga ko'tarish. [1: 89] O'qituvchi o'zini o'zi tarbiyalashi uchun,

avvalo o'zini chuqur o'rganishi, ishidagi yutuq va kamchiliklarni ko'ra bilishi kerak. Bu o'z-o'zini o'rganish va boshqa odamni tushunish uchun ham zarur.

Inson boshqalarning yutuqlarini o'rganmasdan va o'zini boshqalar bilan solishtirmasdan o'z-o'zini o'rganish mumkin emas.

O'z-o'zini anglash va o'zini o'zi baholash xususiyati boshqa odamlar bilan munosabatlar jarayonida shakllanadi.

Pedagogik vazifa nafaqat ixtiyoriy fazilatlar doirasini ko'rsatish, balki ularning ichki xususiyatlarini ham ochib berishdir. Muhim axloqiy tamoyillar bilan bog'lash, o'z irodasini tarbiyalashga intilgan o'quvchiga yordam berish, ko'rsatish

ixtiyoriy fazilatlarini rivojlantirishning qaysi usullari samarasiz va qaysi biri jiddiy yordam bermaydi. O'qituvchi eng avvalo o'zida qanday pedagogik qobiliyat borligini bilishi kerak. Ajoyib o'qituvchi pedagogik faoliyatga muhabbat bilan chin yurakdan ishlaydi va hech qanday rasmiyatchilikka toqat qilmaydi. Qaysi o'qituvchi

o'z kasbini sevsa, o'zining g'oyaviy-siyosiy saviyasini muntazam oshirib boradi va ko'lamini kengaytiradi bilim, o'z fanini chuqur bilish ustida astoydil ishlaydi.

O'z maqsadlariga erishish yo'lida sabr-toqat bilan o'z ustida ishlash orqali erishish mumkin bo'lgan mukammallik salohiyati va tarixiy o'z-o'zini tarbiyalashni sharaflil vazifa qilib qo'yishi kerak. [2: 53]

Rus pedagogi A.B. Lunacharskiy shunday dedi: "O'qituvchi insoniylik idealini shakllantirishi kerak." Insoniylikning go'zal fazilatlarini shakllantirishdir har bir pedagogning kasbiy tayyorgarligining asosini tashkil qiladi. Ushbu asosda professional o'z ustida ishlash tufayli pedagogning mahorati kundan-kunga o'sib borishi mumkin. Otto Yulevich Shmidt hayotining har bir daqiqasi samarali ishlatadi. U o'z-o'zini tarbiyalash bilan shug'ullangan va insonning imkoniyatlari borligini isbotlagan. K. D. Ushinskiy o'z-o'zini tarbiyalash orqali quyidagilarga erishdi.

- xotirjamlik;
- so'zdagi ishonch va to'g'rilik;
- xatti-harakatlarga e'tibor bilan yondashish;
- qat'iyatlilik;
- asossiz o'zi haqida bir og'iz so'z aytmaslik;
- faqat kerakli narsalardan foydalanish;
- har bir o'tgan kun uchun o'ziga hisobot berish;
- hech qachon mag'rur bo'lmaslik;

O'z-o'zini tarbiyalash o'z ishini tahlil qilish va shaxsiyatini yaxshilashdan boshlanadi. Muallim o'z ustida ishlashda, o'z-o'zini tarbiyalashda quyidagi usullardan foydalanadi: O'z-o'zini bilish:

- a) o'z-o'zini kuzatish;
- b) uning harakatlarini tahlil qilish;
- v) o'z-o'zini tekshirish;
- g) safdoshlarining fikrini tushuna olish;

O'z-o'zini baholash:

- a) o'z-o'zini kuzatish;
- b) o'ziga xos xususiyat berish;
- v) o'z-o'zini hurmat qilish;

O'z-o'zini tarbiyalash tashabbuskorlik va mustaqillikni rag'batlantiradi. U o'zining shaxsiy fazilatlarini tahlil qilishni o'rgatadi. O'z-o'zini nazorat qilish uchun u o'zining xulq-atvorini, intizomini, ijobiyligini oshiradi va aksincha, uning salbiy odatlarining kamayishiga yordam beradi. [2: 94] O'z-o'zini baholash o'qituvchiga o'zini baholashga, qobiliyat va o'zini o'zi qondirishga yordam beradi. O'z-o'zini tarbiyalash bilan bir qatorda o'qituvchi doimiy ravishda o'z ustida ishlaydi,

g'oyaviy-siyosiy ongini doimiy ravishda rivojlantirib boradi, pedagogik mahoratini oshiradi. Ilg'or o'qituvchi doimo pedagogika sohasida yangi narsalarni o'rganishga, boshqalarning tajribasidan foydalanishga intiladi o'qituvchilar va o'z tajribasidan foydalanish va shaxsiy tajribalarini umumlashtirishga intilishadi.

O'z qobiliyati ustida ishlaydi, yaxshi fazilatlarini mukammallashtiradi, uning obro'si va mavqei shu darajaga ko'tariladi u hamisha xalq e'tiborida bo'ladi. O'qituvchi o'zida mushohada va g'amxo'rlikni rivojlantirishi kerak..Sharq mutafakkirlari domla o'qisa, to'xtasagina ustoz bo'ladi, deb rost aytishgan o'qiydi, keyin uning ishtiyoqi ham so'nadi. Kasbiy o'zini o'zi takomillashtirish uchun motivatsiya kelajak o'qituvchilari - bu jarayonni belgilovchi, boshqaradigan va tartibga soluvchi barcha motivlar va shartlar to'plami mutaxassislarning kasbiy o'zini-o'zi takomillashtirishdir. Shuning uchun, munosabatlar tizimini belgilaydi.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy o'zini o'zi rivojlantirish motivatsiyasi uchta mezonni o'z ichiga oladi:

- 1) shaxsning o'z kasbiy faoliyatiga munosabati;
- 2) uning mutaxassis sifatidagi munosabati;
- 3) kasbiy sohada o'zini-o'zi takomillashtirishga munosabat.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, o'z-o'zini ishlash va ijodiy ish faoliyatiga turli omillar ta'sir qiladi: yoshi va shaxsiy xususiyatlari, ijtimoiy mavqei va kasbiy maqom darajasi. Psixologik va pedagogik adabiyotlarda ta'lim berish uchun samarali ta'sir ko'rsatishning bir qancha asosiy yo'nalishlari ajratilgan.

Birinchi yo'nalish - ijobiy motivatsion munosabatni shakllantirish kasbiy takomillashtirish. Ushbu yo'nalishning maqsadi dastlabki potentsial tayyorlikni shakllantirishdir. O'z kasbiy faoliyatini ijobiy idrok etish, birinchi navbatda unda

o'zini namoyon qilish istagi uchun mutaxassis

imkoniyat, qiziqish va istak muxim xisoblanadi. [3: 27] Muammo bo'yicha nazariy ma'lumotlarning tahlili quyidagi omillarning kelajakka to'sqinlik qilishini tasdiqlaydi. O'qituvchilarning muvaffaqiyatli ishi:

- o'z-o'zini anglashning psixologik mexanizmlarini bilmaslik;
- kasbiy o'zini-o'zi takomillashtirish jarayonining mazmuni, tuzilishi va mantig'ini bilmaslik;
- o'z-o'zini rivojlantirishning asosiy usullarini bilmaslik;
- Ta'limga psixologik tayyor emaslik, yangi narsalardan qo'rqish, tanqid qilish istagi yo'qligi va shaxsiy rivojlanishdagi qiyinchiliklar;
- shaxsiy rivojlanishning aniq vazifalarini hal qilishda tajribaning yetishmasligi.

Yuqoridagi omillarni bartaraf etishning yana bir muhim sharti pedagoglar mehnatini rag'batlantirishdir. Chunki tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, o'z ishiga javob bermagan odam vaqt o'tishi bilan unga qiziqishni yo'qotadi. Aslida o'qituvchi va pedagoglar o'z kasbiy faoliyatida tashqi ta'sirlarga nisbatan ancha chidamli bo'lib, ularning ijtimoiy barqarorligi pedagogik rivojlanishning asosi hisoblanadi. Kasbiy yetuklik ham ular faoliyatida muxim rol o'ynaydi. [3: 118] Bu nima degani, ya'ni shu kasbni chuqur anglash, qaror qilish qobiliyati, o'z kasbiy hayotini rejalashtirish qobiliyati demakdir.

Shaxsda kasbiy so'nish yuzaga kelgan holda uni bartaraf etish uchun pedagogik jamoa birgalikda aniq reja asosida hamjihatlik bilan faoliyatlarini tashkil etishlari orqali mutaxassisni saflarida saqlab qolishlari mumkin. Mazkur faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirishda psixologni sa'liy harakatlari alohida e'tiborga loyiq xisoblanadi. Ijtimoiy faoliyatda har bir shaxs bilan yuzaga kelishi mumkin bo'lgan kasbiy so'nish ma'lum bir vaqt oralig'ida o'tib ketish tabiiy hol hisoblanadi. Agar unga ijobiy yo'l-yo'riq ko'rsatish orqali yordam ko'rsatish mumkin. Shu sababli pedagogik soxada faoliyat ko'rsatayotgan amaliyotchi psixolog pedagogik jamoadagi birorta ham pedagogni o'z nazoratidan chetda qoldirmasligi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. G'oziyev E.G'. Oliy maktab psixosi. -T.: O'qituvchi, 1997. – 197 b
2. K.B.Qodirov “Kasb tanlashga tayyorlashgarlikning psixologik jihatlari va professional loyihalar” Toshkent, 2001. – 36 b
3. Shakarboyeva S. Bo'lajak o'qituvchilarda o'z istida ishlash faoliyatini tarbiyalashning ijtimoiy – psixologik xususiyatlari //Jurnal Pedagogiki i psixologii v sovremennom obrazovanii. – 2022. – T. 2. – №. 6

Журнал Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан 2020 йил 6 октябрда ўтган.

Журнал ҳар ойда бир марта ўзбек, рус ва инглиз тилларида нашр этилади.

Журналнинг ҳажми 60x84, 1/8, А-4;

«Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar» халқаро илмий-методик журнали 2020 йил октябрдан нашр этилмоқда.

Педагогика, психология, филология ва тилшунослик, математика, физика ва механика, техника фанлари, табиатшунослик, тарих ва фалсафа, туризм ва иқтисодиёт, ахборот коммуникацион технологиялари, география соҳалардаги илмий ва илмий-услубий материалларни ўз ичига олади. Нашр қилинган материаллар муаллифлари Ўзбекистон Республикаси ҳамда яқин ва узоқ хорижнинг етакчи олимлари, тадқиқотчи-изланувчилари.

Журналнинг калит сўзлари:

Олий педагогик таълим назарияси ва амалиёти; умумий ва махсус педагогика ва психология, педагогика ва инновация, интеграция, Ўзбекистон, Россия ва хорижий мамлакатларнинг таълим тизими; таълим жараёни; кўп маданиятли ва минтақавий таълим; III Ренессанс, XXI асрдаги таълим; таълим ва тарбия соҳасидаги миллий ва кадрият устуворликлари; таълим сифатини мониторинг қилиш; узлуксиз педагогик таълим тизими; таълим дастурлари; умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимининг давлат таълим стандартлари; ўқитувчиларни тайёрлаш тизимидаги таълим технологиялари.

Гувоҳнома рақами № 8882
Бош муҳаррир: Б.Б.МАЪМУРОВ

Босишга рухсат этилди 28.03.2023. Буюртма №3347.
«Бухоро вилоят босмахонаси» МЧЖда чоп этилди.

ISSN 2181-1717 (E)

ISSN 2181-1709 (P)

